

hun werk eindelijk de onmiskenbare blijken draagt. Dezen, en ze zijn zeer talrijk, verdienen inderdaad meer medelijden dan velen, die hun toestand niet kunnen of willen begrijpen, zich wel voorstellen. —

Het is intusschen op verre na niet hetzelfde hoe en met welk doel men reist, en zeker hebben zij 't meeste genot van hunnen togt, die zich daarbij althans eenig doel, op wetenschap of kunst betrekking hebbende, voor oogen stellen. Daartoe behoeft men juist geen geleerde of kunstenaar te zijn; immers juist dezen missen dikwerf; voor zooverre ze alleen gevoel hebben voor het vak hunner predilectie, veel van wat anderen een onbeschrijfelijk genoegen geeft. Men kan intusschen zeer goed voor eene zaak ingenomen zijn, en daaraan dan zijne bijzondere opmerkzaamheid wijden, zonder daarom onverschillig te wezen voor al het andere. Welk beschaafd mensch heeft niet iets, wat inzonderheid zijne belangstelling wekt. Zij het schilderkunst, beeldhouwkunst, bouwkunst; zij het de natuur in 't algemeen, of het dieren- of plantenrijk in 't bijzonder; de toestand van rotsen of gebergten, de kleederdragten en gewoonten van andere volken; zij het fabriekwezen of nijverheid of wat ook. Deze zal nimmer onvoldaan thuis komen; immers, na allereerst aan zijne nieuws- of weetgierigheid voldaan te hebben, blijft hem, zoo hij tijd overheeft, nog datgene over, wat voornamelijk den gewonen tourist lokt, en zoo zal er geene groote stad en zullen er zelfs maar weinig kleine zijn, die hem niet in een of ander opzigt bevredigen, ook waar de tourist al spoedig over verveling klaagt. —

Het genot eener reis is gewis mede voor een groot deel afhankelijk van de stemming waarin men verkeert. Terwijl